

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р Валентин Яков Кацаров, катедра „Животновъдство-непреживни и други животни“, секция „Свиневъдство“, при Аграрен факултет на Тракийски университет, гр. Стара Загора, член на научно жури (Заповед № НП-07/28.06.2018г., на Председателя на ССА),

Във връзка: с оценяване на кандидат по обявен конкурс за заемане на академична длъжност “Професор”, по научна специалност: „Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването”, професионално направление 6.3. Животновъдство, към Земеделски институт, гр. Шумен, обявен в ДВ, бр. 35 от 24.04.2018г.

Кандидат: Документи за участие в конкурса са подадени само от един кандидат: доц.дн Йордан Марчев Йорданов от Земеделски институт, Шумен, отдел „Развъждане и репродукция на селскостопанските животни“.

Документи и материали по конкурса: Документите по конкурса са представени в съответствие с изискванията на чл. 86 (2) от Правилника за приложение на ЗРАСРБ в ССА-София.

Рецензента на материалите по обявения конкурс, няма научни публикации в съавторство с кандидата за „Професор“.

Професионално развитие на кандидата: Доц.дн Йордан Марчев е роден на 31.08. 1956г. в с. Драгоево, обл. Шумен. Средното си образование (1971-1975г.) получава в техникум по ветеринарна медицина, гр. Ловеч, а висшето (1977-1982г.), специалност ”Зооинженерство” в ЗФ на ВИЗВМ, гр. Стара Загора.

В периода 1982-1984г. работи като зооинженер в животновъдна бригада в АПК с. Ивански, а през 1984-1987г. е член на екип по ембриотрансфер към селекционен център по животновъдство (СЦЖ), гр. Шумен. От 1987г. и понастоящем г-н Марчев е научен работник в ЗИ, гр. Шумен, отдел „Развъждане и репродукция на селскостопанските

животни“, на който е ръководител от 2011г. до сега. Член е на научния съвет на ЗИ, Шумен и на експертния съвет на ССА, София от 2007г. до момента. Членува в Асоциацията за развъждане и съхранение на Източнобалканската свиня и в Съюза на зооинженерите в България.

Защитава дисертации: през 2002г. за получаване на научна и образователна степен “Доктор” на тема: „Изследване върху половото поведение и репродуктивните качества на нерези от различни породи и възможности за тяхната оценка“ и за “Доктор на науките” през 2017г. на тема: „Източнобалканската свиня. Характеристика и продуктивност при природосъобразно отглеждане. Формиране на развъдна политика за устойчиво развитие“.

Професионалното израстване на доц. Марчев е свързано с натрупване на знания, квалификация и опит по различни аспекти и направления на развъждането на селскостопанските животните, биологията и биотехниката на размножаването. Приоритетно усилията му са насочени към проучване на репродуктивните, угоителните и кланични показатели и качеството на продукцията на свине от Източнобалканската порода, в резултат на което е налице всестранна, задълбочена и научно обоснована стратегия за съхранение на тази аборигенна порода и са очертани насоки за ефективно производство на безопасни и качествени храни от животински произход.

Учебна работа: Кандидатът посочва, че е бил ръководител на курсове по агроекология, фермер-земеделец, информационни дни и лектор в курсове (30ч.) по агроекология и констатацията ми е, че са разглеждани важни и необходими въпроси във връзка с нуждите на практиката. В изпълнение на тази дейност е участник в проект по Програма за развитие на селските райони за периода 2007-2013, мярка 111: Професионално обучение, информационни дейности и разпространение на научни знания: „Системи за съхранение на националния генофонд и създаване на високопродуктивни породи и линии селскостопански животни за

производството на животинска продукция отговаряща на стандартите на ЕС“.

За съжаление не намирам списък с публикувани научно популярни статии, които са начин и важно средство за разпространение на знания, популяризиране на новости характерни за отрасъла и са определено важна част от дейността на всеки научен работник.

В периода 2011-2016г. доц. Марчев е бил научен ръководител на успешно защитил докторант (Марияна Петрова) за получаване на ОНС „Доктор“.

Изследователска работа: Кандидатът представя данни за участие в 14 научно изследователски проекта, като два са международни, а тези за които е осигурено финансиране от външни организации са 4 на брой. Преобладаващата част от научните проекти са свързани с решаване на въпроси и проблеми в областта на свиневъдството, като особено актуални и с голямо практическо значение определям участието му в:

- „Изпитване на методи и технологии за биологично и ресурсоспестяващо производство на безопасни за здравето на човека разтителна и животинска храна“ (2004-2010г.);
и ръководството на колективи по темите:
- „Изследване върху технологичните системи за производство на екологично месо и месни продукти от Източнобалканска свиня, отговарящи на европейските стандарти“ (2011-2013г.);
- „Ефект от различни схеми на кръстосване на Източнобалканска свиня с нерези от породите Дунавска бяла и Голяма бяла, върху продуктивните качества и качеството на месото на прасетата в условията на природосъобразно и биологично производство“(2013-2017г.).

В предоставената ми информация, намирам данни за участие в пет международни конференции, като статията от 2008г. е публикувана в списание с IF= 1,297.

Публикационна дейност: Анализът на данните показва, че общата научна продукция на доц.дн Йордан Марчев се състои от 94 научни труда, които по периоди са както следва:

Публикации по периоди	Брой
Във връзка с дисертация за „Доктор“	3
Във връзка с получаване на академична длъжност „Доцент“	27
Във връзка с дисертация за „Доктор на науките“	16
Във връзка с получаване на академична длъжност „Професор“	48
Всичко	94

Следователно, за заемане на академична длъжност “Професор”, по научна специалност: „Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването”, професионално направление 6.3. Животновъдство, подлежат на рецензиране 48 научни труда, тъй като останалите са оценявани при получаване на предходни академични длъжности (27 бр.) и звания (съответно 3 и 16 бр.).

Прегледът на материалите показва, че 28 труда са публикувани на български език, а 20 на чужд. В областта на свиневъдството са 44 научни труда, а по овцевъдството и говедовъдството, съответно 3 и 1 брой. Научната продукция на кандидата се характеризира със следните особености:

- Самостоятелни публикации – 1 бр.
- Публикации в съавторство – 47 бр.
- Водещ автор – 12 бр.
- Втори и следващ автор – 36 бр.
- Общ IF на публикациите – 10.928

При анализа на научната продукция прави добро впечатление, че в повечето случаи се възприема подход и методически целенасочен план за откриване и решаване на проблемите, чрез извършване на паралелни

проучвания в няколко направления, което предава комплексност, определена завършеност и пълнота на изследванията, което е особено добре представено в трудовете: 2.1; 2.3; 2.8; 2.9; 2.10; 2.11; 2.26; 2.30; 2.38 и 2.44, които са акцентирани върху репродуктивните показатели на свинете. В резултат на това, изследванията се характеризират с ясно и точно формулирани цели и задачи, анализите са прецизни, а изводите произтичат от основните моменти на разработките.

Констатирам обаче и това, че в някои трудове е подценена ролята и значението на литературния преглед във връзка с обосновката на дейностите, а при други са налице пестеливи анализи и липсата на съпоставка с изследвания на други автори, в резултат на което преобладават факти и се пропуска възможността за направа на предположения, изграждане на хипотези и т.н.

Оценка на научните приноси

В авторската справка представена в документите по конкурса са формулирани общо единадесет научни приноса, като девет са свързани с изследвания със свине и по един с овце и крави.

Приемам така структурираните приноси и определям, че имат приложен и потвърдителен характер.

Оценка на книги, брошури и програми

Опазване на генофонда в животновъдството (свиневъдството) е отговорна и важна задача и в тази връзка комплексната характеристика на Източнобалканската свиня, схемите за отглеждане и хранене и оценка на възможностите за съхранение на популацията са необходима и важна част при формиране на дадена развъдна политика. По тези въпроси, кандидатът представя информация за 7 книги, брошури и програми, като особено високо и положително оценявам:

- „Източнобалканската свиня“, 2012г.
- „Стандарт за породата Източнобалканска свиня“, 2012г.

- „Развъдна програма за съхранение и използване на Източнoбалканската свиня“, 2006г. и 2016г.

Изтъква се, че основните аргументи за опазване, съхранение и по-ефективно използване на Източнoбалканската свиня се свеждат до това, че животните притежават изключително ценни биологични и стопански качества, здрава конституция и резистентност към болести. Поради природосъобразното им отглеждане, месото има много добри вкусови качества, сланината е твърда и зърнеста, което е изключително важно за производство на различни деликатесни продукти.

Оценявам високо и напълно подкрепям констатациите и изводите в „Развъдните програми“, както и това, че основна развъдна цел трябва да бъде съхранение на породата и запазване на нейните уникални морфологични особености, което може да се осъществи чрез:

- Поддържане, съхранение и опазване на Източнoбалканска свиня, като национален генетичен ресурс;
- Повишаване на ефективността от отглеждането в нейния естествен ареал;
- Осигуряване на най-пълно използване на природните ресурси на Североизточна Стара планина и Странджа-Сакар за производство на екологично месо, деликатеси и сертифицирани продукти, чрез организиране на традиционно устойчиво отглеждане на свинете и увеличаване поголовието им.

Цитиране на научните публикации

Кандидатът е представил информация от която установявам, че са цитирани 44 труда с негово участие от 49 автори (28 на български език и 21 на чужд), а общия IF на изданията е 11.734.

Наукометрични критерии: По критериите за оценяване на кандидатите за получаване на академична длъжност „Професор“ в ССА, София, резултатите на доц.дн Йордан Марчев са следните: брой публикации извън тези при придобиване на академична длъжност

„Доцент“ и звание „Доктор на науките“-48(30); самостоятелни публикации-1(6); водещ автор-12(7); в международни издания-24(5); общ IF на трудовете-10.928(5.0); цитирания-49(25); цитирания в международни издания с IF-7(10); участие в научно-изследователски проекти-14(10), участие в научно-изследователски проекти финансирани от външни организации-4(4); ръководство на защитил докторант-1(1).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Цялостната научна и научно-приложна дейност на доц. дн Йордан Марчев, извършения преглед и анализ на документите, рецензиране на представените материали и направената по съвкупност комплексна преценка, ми дава основание да констатирам, че са налице обстоятелства и факти, които отговарят на изискванията за получаване на академична длъжност „Професор“ от кандидата.

Представените научните трудове доказват, че доц.дн Йордан Марчев е изследовател с утвърдени компетенции в областта на развъдната биология на селскостопанските животни и в частност на свинете.

Всичко това ми дава основание да оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО** цялостната дейност на кандидата и с убеденост предлагам на членовете на научното жури да гласуват положително и да предложат на Научния съвет на ЗИ, гр. Шумен да избере доц.дн Йордан Марчев Йорданов за „Професор“ по научната специалност: „Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването“, професионално направление 6.3. Животновъдство.

04.09.2018 год.

Стара Загора

Рецензент: 

(проф. д-р Валентин Кацаров)